

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Hai, ngày 08/09/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 187: Không nên bị danh lợi lừa

Danh lợi có thật không? Người ta thích thì người ta đặt cho mình một vị trí nào đó. Người ta không thích thì người ta đẩy mình ra. Có một vị rất nổi tiếng trong nước chúng ta, khi Ngài đi học quốc tế, Ngài nói địa vị đến rồi lại sẽ đi, quan trọng là phải sống thật, sống tốt, làm hết nghĩa vụ của mình. Đây cũng là một lời cảnh tỉnh những người xung quanh. Không phải Thánh Hiền xa xưa mới nhắc đến danh lợi, ngày nay, bước vào thời đại 4.0 rồi thì các Ngài cũng nhìn rõ được rằng danh lợi không khéo sẽ bị nó phủ phàng. Quan trọng nhất là phải sống có trách nhiệm với tất cả mọi người, với hoàn cảnh và với thiên địa quỷ thần.

Người xưa nói rằng: “*Sanh không mang đến, chết không mang đi.*” Con người đến thế gian không mang theo thứ gì và khi ra đi, cho dù là tiền muôn bạc vạn, cho dù giàu nhất thế gian này, cũng hai bàn tay trắng mà ra đi. Vậy thì, chúng ta có cần thiết phải lao tâm khổ trí với những thứ đó hay không? Chúng ta biết rằng đời sống này là phương tiện để chúng ta làm các việc có lợi cho cộng đồng và xã hội.

Có những người khi ở địa vị cao đã hám danh, hám lợi đến mức không biết dừng lại. Họ chỉ cần làm tốt vai trò bổn phận của mình là họ đã không thiếu, thế nhưng họ vẫn cứ vơ vét, để rồi, kết cục ngay đời này họ không còn thứ gì, không còn cất đầu lên được. Con cháu 3 đời sau chưa cất đầu lên được. Nhân quả để lại thì con cháu 7 đời, 9 đời cũng không ngóc đầu lên được.

Khi Ngài Liên Trì nghe danh Hòa Thượng Biền Dung là bậc tu hành đạo cao đức trọng, nên Ngài Liên Trì đã đi ba bước lạy một bước đến trước Hòa Thượng thỉnh pháp. Ai cũng nghĩ rằng Ngài Liên Trì đi ba bước lạy một bước rất kiên thành như thế, chắc chắn sẽ được Hòa Thượng truyền cho đại pháp. Tuy nhiên Hòa Thượng Biền Dung nói rất ngắn gọn: “*Này thanh niên kia, đời này, kiếp này, đừng để danh lợi nó lừa.*” Cả pháp hội khi ấy xôn xao vì câu nói giản dị, đến một người già cũng thường nói.

Còn Ngài Liên Trì thì trấn động, Ngài khẳng định Ngài nghe câu nói này mà như sét đánh ngang tai. Từ đó, đời tu hành của Ngài thành tựu chính nhờ câu khải thị này. Từ đây, chúng ta hãy quán chiếu xem, hằng ngày chúng ta đang làm gì? Mọi khởi tâm động niệm, hành động tạo tác của chúng ta có vì danh, vì lợi mà lao tâm khổ trí hay không?

Trong một ngôi chùa nơi thờ tượng Di Lặc Bồ Tát có hai câu đối rằng: “*Người hỏi ta vì sao mà ta cười? Người vì ai mà tất bật đến thế?*” Rõ ràng, chúng ta tất bật vì danh lợi. Hòa Thượng sách tấn rằng một khi đã khởi tâm thì sao không khởi điều tốt để tâm được an, đừng này lại khởi những thứ khiến tâm thêm bất an. Mọi hành động việc làm hằng ngày của chúng ta đều mang âm hưởng của danh vọng lợi dưỡng. Chúng ta hãy nghĩ xem có ai cả đời hy sinh phụng hiến, tận lực vì người lo nghĩ mà họ bị đói, bị khổ đâu!

Hôm trước chúng tôi đến thăm ngã ba Đồng Lộc, tôi nổi da gà khi liên tưởng đến rằng sao mình không làm những việc mà tổ quốc ghi công? Mình vì sao chỉ làm những việc cho vợ ghi công, cho con mình ghi công? Đến nghĩa trang Đường 9 cũng vậy, tôi khởi lên ý niệm rằng vì sao chúng ta không làm những việc lợi ích cho tất cả thế gian này? Những ý niệm đó mới chính là chúng ta đang chân thật tưởng niệm! Nhiều người đi đến các khu tưởng niệm, khu di tích chưa chắc đã khởi lên ý niệm như vậy?

Âm hưởng danh vọng lợi dưỡng khiến chúng ta khởi ý niệm là lo nghĩ đến cơm gạo áo tiền. Cư sĩ Hứa Triết lúc nhỏ đã nhìn thấy Mẹ của mình sẽ chia miếng ăn cho người. Lúc trong nhà dọn cơm lên rồi, Mẹ của Cư sĩ thấy một người dẫn theo một đứa bé đã ba ngày chưa được ăn. Mẹ của Cư sĩ Hứa Triết liền nói: “*Ngày hôm qua chúng ta ăn rồi, mâm cơm này để dành cho người ba ngày chưa ăn!*” Chính hành động của Mẹ mình đã khiến Cư sĩ Hứa Triết cả đời tận tụy hy sinh, bà không có gia đình, luôn đi chăm sóc người bệnh, người khôn khổ không có gia đình. Bà hằng ngày chỉ ăn một trái táo và một hộp sữa chua là đủ. Quần áo thì mặc đồ trong thùng rác.

Cả đời bà chưa từng mua bộ quần áo nào mới, toàn bộ tiền của bà dùng để cứu giúp người khó khăn. Bà dặn là khi bà chết không được thông báo với ai, sau khi làm lễ ma chay xong, một tháng sau mới được công bố. Những người xung quanh làm y như mong nguyện của bà. Nếu mọi người biết bà mất thì họ sẽ tốn cho bà không biết bao nhiêu tràng hoa và giấy mực, thời gian và công sức. Bà đến thế gian và rời khỏi thế gian một cách bình lặng đến như vậy đấy! Đó là tấm gương về những con người biết rõ danh lợi là như thế nào? Và họ còn biết sử dụng danh lợi vào đúng chỗ, chứ không phải sa vào ảo danh ảo vọng.

Bài học này, Hòa Thượng nhắc đến câu chuyện của Ngài Liên Trì. Ngài Liên Trì khi còn trẻ đến thăm viếng Biện Dung Đại sư. Cứ ba bước lạy một lạy, lạy đến mấy năm trời mới gặp được Ngài Biện Dung. Ngày nay chúng ta làm gì tìm được người kiên thành đến như vậy! Thế mà Ngài Biện Dung chỉ truyền một câu: “*Đừng có bị danh lợi lừa*”. Hòa Thượng nói rằng một bậc đạo cao đức trọng mà chỉ nói một câu đơn giản đến vậy.

Con người ngày nay cứ nghĩ Phật pháp phải là đàm huyền thuyết diệu, ở tít trên trời cao, nghe phải lùng bùng lỗ tai, mới là cao thâm. Ngày nay, học trò mà nghe thầy nói rằng: “*Con phải nghe lời thật làm nhé!*” thì chắc hẳn trò sẽ chê thầy nói lời cũ quá

rồi. Nhân đây tôi nhắc lại câu chuyện về Ngài Ô Sào Thiên Sư – Vị Thiên sư làm tổ chim để ở. Một vị quan nghe tiếng về Ngài Ô Sào đạo cao đức trọng nên treo đèn lộ suối đến thỉnh hỏi Ngài Ô Sào rằng: *“Thế nào là tinh túy của Phật Pháp?”* Thiên sư Ô Sào trả lời: *“Đừng làm các việc ác. Vâng làm các việc thiện. Giữ tâm ý trong sạch. Đó là lời Phật dạy”*.

Vị quan này vô cùng thất vọng vì bản thân treo đèn, lộ suối vất vả đến đó để nghe một câu nói mà con nít lên 3 còn biết. Ngài Thiên Sư nói: *“Con nít lên ba có thể nghe được nhưng người 80 chưa chắc đã làm được”*. Phật dạy chúng ta: *“Đừng làm các việc ác. Vâng làm các việc thiện. Giữ tâm ý trong sạch,”* chúng ta có làm được trên tường không? Nếu làm được cả trên tâm thì đó là đỉnh cao. Phật pháp không có gì là mật pháp, Phật nói ra pháp để cho tất cả chúng sanh có thể nói được và làm được. Chứ không phải đem pháp trên trời và nói cho người dưới đất nghe.

Ngài Liên Trì từng nói với mọi người rằng thành tựu cả đời của mình là nhờ một lần khai thị giản dị này của Biện Dung Đại sư. Ngài nói một câu rằng: *“Xa lìa danh vọng lợi dưỡng, lão thật tu hành”*. Do đó, hằng ngày chúng ta chân thật làm việc, rời xa danh vọng lợi dưỡng chính là chúng ta đang tu hành. Chúng ta rời xa danh vọng lợi dưỡng, được mất hơn thua, lời lỗ tốt xấu, nghĩa là chúng ta cứ nỗ lực chân thật mà làm các việc lợi ích chúng sanh: *“Việc tốt cần làm nên làm, không công không đức”*.

Chúng ta không nghĩ đến lợi thì không có lợi sao? Chúng ta không nghĩ đến danh thì không có danh sao? Sai rồi! Hãy lật mở cuốn sách 350 tấm gương đức hạnh Việt Nam, hãy đọc lại tấm gương của Khổng Lão Phu tử thì thấy rõ. Khổng Lão Phu Tử cách chúng ta mấy ngàn năm rồi mà đến ngày nay, người thế gian còn tôn xưng là: *“Thế gian sư biểu”*. Phật Thích Ca Mâu Ni thì được tôn vinh là *“Thầy của trời người, là Cha lành chung bốn loài”*. Bốn loài gồm: Noãn sanh, Thai sanh, Thấp sanh, Hóa sanh.

Thế cho nên khi con người không mưu cầu danh lợi thì sẽ không có danh lợi! Nghĩ như vậy là sai rồi! Người xưa dạy rằng: *“Nhất ẩm nhất trác mạc phi tiền định”* – Một bữa ăn, một ngụm nước đều do tiền định. Tiền định là phước báu đã định. *“Người phước ở đất phước, đất phước dành cho người phước ở”*. Một người không có phước mà đến ở một nơi có phước thì phước nơi đó tự mất. Hòa Thượng chỉ dạy rằng nếu một người không có phước mà giao một ngân hàng cho người đó thì ngân hàng chỉ ba tháng là sụp đổ. Chúng ta hiểu điều này thì phải thật làm, khi đã thật làm rồi mới có cảm nhận, từ đó chúng ta mới tin.

Do đó, từ lâu tôi đã nhắc nhở chính mình rằng ngày ngày phải luôn mở rộng tâm lượng. Từ sáng sớm, mọi công việc trong ngày của tôi đều đã hình thành, tức là mọi công việc đều phải là làm lợi ích cho chúng sanh. Hiện tại chúng tôi đang lắp tấm pin điện năng lượng mặt trời cho các trường, tiếp tục lắp đặt dây chuyền sản xuất đậu phụ cho các nơi... nghe công việc thì đơn giản nhưng tiêu tốn khá nhiều sức người và sức của. Khi nghe Hòa Thượng chỉ dạy, suốt mười mấy năm trước, mỗi lần đi chia sẻ ở các

đạo tràng tôi thường khuyên mọi người mở rộng tâm lượng, tâm càng mở rộng thì càng phong phú và giàu có.

Phật dạy chúng ta bố thí tiền tài thì nhất định có tiền tài. Bố thí năng lực, bố thí pháp sẽ thông minh trí tuệ. Bố thí vô úy sẽ khỏe mạnh sống lâu. Chúng ta nghe mà không tin! Có nhiều người học Phật pháp càng lâu lại càng hẹp tâm lại! Người ta thấy tôi tu Tịnh Độ, phiên dịch Kinh là tốt rồi, sau đó lại thấy tôi làm giáo dục, trồng rau, làm đậu phụ. Tôi còn đi bốn ba khắp nơi, tự mình đi mà không cần người nơi đó phải đón rước. Tôi nhớ những năm đầu tôi đến là một vùng biển ở Huế. Rất nhiều đạo tràng nhỏ ở đó, tôi tặng máy niệm Phật, tràng hạt.

Tôi hiện đang cùng anh em kỹ thuật lắp các tấm pin điện năng lượng mặt trời. Hiện tại các anh em kỹ thuật đã nắm được cách làm, có thể ban đầu chưa bằng ai nhưng với tâm chân thành thì mọi thứ sẽ tự hoàn thiện. Năng lực tự tánh vốn dĩ đầy đủ để chúng ta làm được cả Phật, còn mấy việc thế gian này thật sự quá nhỏ. Quan trọng là phải có tâm chân thành, chí công vô tư, hy sinh phụng hiến mới có thể khai mở được năng lực của tự tánh. Cho nên, tôi từng nói với mọi người rằng những việc làm của tôi chưa hết đâu, tôi còn làm nhiều việc khác nữa.

Chúng ta phải ghi nhớ câu nói: *“Xa lìa danh vọng lợi dưỡng, chân thật tu hành”* cũng chính là chân thật sống, chân thật làm việc. Tu là sửa, hành là làm. Sửa những chỗ mình sai trái. Bấy lâu nay mình cứ chìm trong ảo danh ảo vọng, lời lỗ, được mất, hơn thua, tốt xấu, bây giờ, mình hãy rời xa những điều này, cứ theo chuẩn mực của người xưa mà làm. *“Cái gì chúng ta nhận được mà không trả bằng tiền thì phải trả bằng phước báu trong sinh mạng của mình. Cái gì chúng ta bỏ ra mà không nhận bằng tiền thì nhất định sẽ nhận bằng phước báu.”* Phải ghi nhớ điều này, thậm chí ghi lại và dán mọi nơi để ánh mắt chúng ta luôn đọc được. Kéo nếu không danh vọng lợi dưỡng, lời lỗ, được mất sẽ khiến chúng ta quên đi. Cho nên người cả đời hy sinh phụng hiến, thì họ có đói khổ không? Không bao giờ!

Hòa Thượng Tịnh Không cho biết ngày xưa Ngài đã được tặng một học bổng để đi học tiến sỹ, thế nhưng Ngài từ chối. Vì sao? Vì đây là thông lộng của Ma vương. Hòa Thượng nói: ***“Bạn rơi vào danh vọng lợi dưỡng thì bạn sẽ biến thành kẻ cống cao ngã mạn. Lúc đó, bạn sẽ xem thường người khác, dưới mắt bạn không có người, bạn sẽ luôn cho mình là hơn, luôn cho mình là biết. Phước báu vừa hiện tiền thì bạn sẽ bị mê vào trong năm dục sáu trần, tham thố hưởng thụ, thế là đạo nghiệp suy vong.”***

Hòa Thượng cũng thường nói: *“Tích tài thì tán đạo”*. Chữ “Tài” đại diện cho năm dục “Tài Sắc Danh Thù”, nghĩa là tích thứ nào trong năm thứ này thì đều mất đi đạo tâm, đều làm việc vì danh vọng lợi dưỡng, vì ta và cái của ta mà thôi. Hòa Thượng nói: ***“Khi đạo tâm đã thoái thì tham sân si mạn ngày ngày thêm lớn. Học Phật, học Thánh Hiền, đến sau cùng lại đi vào tam đồ ác đạo. Thử nghĩ mà xem có oan uổng không? Chúng ta học Phật phải nhớ rằng đừng nên tiêm nhiễm danh vọng lợi dưỡng***

ở thế gian. Chỉ cần tiêu nhiễm một ít thôi thì bạn sẽ đọa lạc! Bạn đọa lạc vào nơi nào? Bạn đọa lạc vào sáu cõi luân hồi, vào trong ba đường ác”.

Một người hiểu biết có thể biết cách vận dụng “*danh vọng lợi dưỡng*”. Cách đây gần 20 năm, trong một thang máy rất rộng, gần 20 người có mặt, tôi đã khuyên rằng: “*Các vị là Phật tử Việt Nam à? Hãy thận trọng nhé, tránh để người ta nói rằng chúng ta không có phép tắc. Chúng ta ở đây chỉ có mấy chục người thôi, nhưng đừng để người ta nghĩ xấu về Phật tử Việt Nam*”. Mọi người tròn mắt nhìn tôi. Lúc đó, tôi nói: “*Tôi là Vọng Tây cư sĩ đây!*”.

Tôi phải nói về mình vì được nghe điều tiếng về một số người Phật tử không có phép tắc lễ lới. Cho nên, đâu phải “*danh vọng lợi dưỡng*” là không có ích! Nếu biết sử dụng “*danh vọng lợi dưỡng*” đúng chỗ đúng nơi thì sẽ lợi ích cho chúng sanh rất nhiều. Tiền tài cũng vậy, chúng ta biết dùng tiền tài đem lại lợi ích cho chúng sanh thì tiền tài không có tội đâu! Tội hình thành vì khi chúng ta sử dụng đồng tiền sai cách mà thôi. Chúng ta có tiền rồi là dùng tiền để chính mình bị ô nhiễm. Người xưa dạy là “*Sắc*” không mê người mà người tự mê, “*Danh*” không mê người mà người tự mê. “*Tài*” không mê người mà người tự mê.

Hòa Thượng nói: “*Lúc nào bạn có thể đoạn trừ được tham sân si thì lúc đó tâm thanh tịnh của bạn liền hiện tiền. Cái gì gọi là công phu tu hành? Đó là thuận cảnh không khởi tham ái và ngay ở trong nghịch cảnh thì không khởi sân si. Ngay trong tất cả cảnh duyên, chúng ta phải rõ ràng tường tận. Cho dù thuận cảnh hay nghịch cảnh cũng không khởi tâm, không động niệm. Đây mới là công phu! Nếu muốn tu hành thì phải tu từ đây. Nếu ở trong cảnh giới mà tùy thuận theo nó thì không được rồi, chúng ta vẫn là một phàm phu. Đến hôm nào mà ở ngay trong các cảnh duyên, chúng ta không khởi tâm động niệm thì chúng ta không còn là phàm phu nữa.*”

Xa lìa danh vọng lợi dưỡng, xa lìa tham sân si thì tâm thanh tịnh liền hiện tiền. Công phu tu hành nằm ở chỗ thuận cảnh, không khởi tham ái và nghịch cảnh, không khởi sân si. Việc này khó, trong nghịch cảnh chúng ta dễ khởi sự chán ghét, ghét bỏ thì đó là sân si rồi! Chúng ta luôn tự nhắc rằng mọi hoàn cảnh khó khăn đều là Phật A Di Đà đang cho mình một bài thi nhưng sao chúng ta toàn là thi rớt? Đặc biệt là khi bệnh khổ hiện tiền, nếu không bệnh khổ thì tham dục không dừng lại, nếu không bệnh khổ thì tâm tu hành, tâm viễn ly không có. Tuy vậy, mỗi lần có bệnh khổ thì đều rớt, chúng ta đều khởi tâm trách móc: “*Lạy Phật như thế này rồi mà vẫn bị bệnh*”. Như thế là rớt rồi!

Người có công phu thì tâm định, tâm định mới sanh trí tuệ. Nếu muốn tu hành thì phải tu từ đây. Trong thuận cảnh và nghịch đều rõ ràng, không để tâm dao động. Hòa Thượng cho chúng ta biết cảnh giới tu hành tự tại là thế nào? Là không dính mắc trong cảnh duyên, đến hôm nào mà ở ngay trong các cảnh duyên, chúng ta không khởi tâm

động niệm thì chúng ta không còn là phàm phu nữa. Suy rộng trong mọi hoàn cảnh đời sống thường ngày, trong làm việc, thì chúng ta sẽ có thể hội.

Hòa Thượng kết luận: ***“Thế nhưng, chỗ này cần phải giác ngộ rằng thế gian cũng chỉ là tạm, nhất định chúng ta phải cầu sanh Tịnh Độ. Vì sao vậy? Vì sanh lên trời, làm thiên nhân cũng không phải là cứu cánh. Khi phước trời hưởng hết rồi, lại phải đọa lạc.”***

Vãng sanh Tây Phương Cực Lạc là bước vào học viện để nghiên cứu học trình sau cùng. Nghe Phật nói pháp tu hành, chúng ta chứng Bất Thối Bồ Tát rồi, lúc đó không còn sanh tử. Đó mới là vĩnh sanh, cảnh giới cõi trời chưa phải là vĩnh sanh. Bài học hôm nay Hòa Thượng nhắc nhở rằng chúng ta rất dễ bị lừa bởi danh vọng lợi dưỡng ở thế gian. Địa vị dù có cao, tiền dù có đầy ngân hàng thì khi “*Sanh Lão Bệnh Tử*” đến, tiền cũng không giúp được.

Người xưa có câu rằng : *“Một tấc thời gian một tấc vàng nhưng một tấc vàng không mua được một tấc thời gian.”* Khi thời gian chết đã đến, chúng ta mang vàng ra đổi xin một chút thời gian để viết di chúc hay làm gì đó thì cũng không được. Cho nên câu nói của Hòa Thượng Biển Dung nhắc nhở Ngài Liên Trì – là vị tổ Tịnh Độ tông chúng ta: *“Đừng có bị danh lợi hại chết”* là lời phản tỉnh bởi ở thế gian đang có nhiều người đang bị danh lợi làm hại./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!